

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 12624 posa Macieja Mateckiego z 3 października 2025 roku w sprawie wpisania Osady Fabrycznej w Żyrardowie na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1, 2 i 3.

Przygotowanie dokumentacji wniosku o wpis nowego obiektu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO jest procesem złożonym i wieloetapowym, wymagającym zaangażowania różnych instytucji i specjalistów. Zgodnie z obowiązującą procedurą odpowiedzialność za opracowanie wniosku o wpis na Listę informacyjną UNESCO, a następnie pełnej dokumentacji nominacyjnej na Listę Światowego Dziedzictwa spoczywa na przyszłym zarządcy danego miejsca. Funkcję tę pełnią najczęściej instytucje kultury prowadzone przez organy centralne lub samorządowe, ale mogą to być również inne podmioty prawne, np. gminy wyznaniowe czy przedsiębiorstwa prywatne.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) pełni rolę koordynacyjną dla wniosku, konsultuje go, przekazuje uwagi do jego projektu oraz jako Państwo-Strona reprezentuje wnioskodawców przed Komitetem Światowego Dziedzictwa UNESCO. W działaniach tych Ministerstwo współpracuje z Narodowym Instytutem Dziedzictwa (NID) oraz Polskim Komitetem Narodowym ICOMOS, które zapewniają wsparcie eksperckie i metodologiczne.

W pismach przekazanych przez Lucjana Chrzanowskiego, Prezydenta Miasta Żyrardowa, MKiDN otrzymało zapewnienie, że Miasto, angażując się w procedurę nominacyjną, dołoży wszelkich starań, aby dokumentacja spełniała najwyższe wymogi merytoryczne i w tym celu planuje powołanie zespołu wnioskowego, koordynującego działania związane z realizacją powyższego zadania, w którego skład wejdą zewnątrzni eksperci, pracownicy Urzędu Miasta (w tym Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków) oraz inni specjaliści z muzeów i instytucji kultury w Żyrardowie.

W odpowiedzi na ostatnie wystąpienie Prezydenta Żyrardowa Bożena Żelazowska, sekretarz stanu w MKiDN, zapewniła o wsparciu resortu kultury w procesie nominacyjnym, opisała kroki, jakie Miasto powinno podjąć w kolejnych etapach, oraz przekazała Wytoczne Operacyjne wraz z formularzem wniosku na Listę informacyjną, nad którym Miasto powinno rozpocząć prace.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Miasto obecnie proces przygotowania wniosku nominacyjnego Osady Fabrycznej w Żyrardowie znajduje się w fazie prac koncepcyjnych i konsultacji eksperckich, mających na celu zebranie pełnej dokumentacji historycznej, architektonicznej oraz konserwatorskiej wymaganej przez UNESCO.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

Dodatkowo informuję, że cała procedura wraz z odnośnikami do formularzy i rozpisany harmonogram jest opisana i dostępna dla wszystkich na stronie internetowej Ministerstwa:

<https://www.gov.pl/web/kultura/wpis-nowych-objektow-na-liste-swiatowego-dziedzictwa>

Ad 4.

Pierwszym dokumentem w procesie przygotowania nominacji, który Państwo-Strona przesyła do Centrum Światowego Dziedzictwa, jest wniosek o wpis na krajową Listę informacyjną (Tentative List). Lista informacyjna UNESCO to spis miejsc uznanych za zasługujące na wpis na Listę Światowego Dziedzictwa, które znajdują się na terytorium danego Państwa-Strony. Listę tworzą obiekty, które państwo zamierza zaproponować do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w ciągu 10 lat od daty zgłoszenia.

Przed przygotowaniem wpisu na Listę krajową Państwo-Strona może ubiegać się o pomoc UNESCO w ramach procesu poprzedzającego tzw. Upstream Process, który przewiduje wstępną konsultację i ocenę dobra, a także umożliwia wizytę zagranicznych specjalistów na miejscu. W przypadku uzgodnienia z przyszłymi opiekunami obiektu potrzeby skorzystania z tego mechanizmu Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako Państwo-Strona Konwencji podejmie działania zmierzające do jego realizacji.

Ad 5.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie dysponuje środkami budżetowymi przeznaczonymi na przygotowanie wniosków nominacyjnych. Zgodnie z obowiązującymi zasadami to wnioskodawca, tj. miasto jako przyszły zarządca obiektu, odpowiada za zabezpieczenie finansowania działań związanych z procesem nominacyjnym. Rola Ministerstwa polega na zapewnieniu wsparcia merytorycznego i organizacyjnego, w szczególności w zakresie konsultacji eksperckich oraz doradztwa proceduralnego, które to wsparcie zostanie zapewnione w procesie nominacyjnym Żyrardowa.

W piśmie Prezydenta Miasta Żyrardowa znalazła się deklaracja, że Urząd Miasta zabezpieczy środki budżetowe oraz zaangażuje odpowiednie zasoby kadrowe w realizację zadania.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Maciej Wróbel